

Szent-Györgyi

Diadalt ünnepel a magyar nemzet, kulturájának, szellemi tehetségeinek diadalát. Magyar tudós, Szent-Györgyi Albert szegedi egyetemi tanár nyerte el az idén az orvosi Nobel-díjat. Nagyszerű felfedezéseiről, izgalmas kísérleteiről már értesült ezelőtt is néha a közönség, de most belevésődik neve az egész magyarság szívébe és tudatába. Ez a magyar név egyszeriben ismeretvé válik világszerte, nemcsak a tudományos körökben, ahol eddig is nagy tisztelettel emlegették, hanem az izlandi halászkunyhótól az amerikai farmokig mindenhol, ahová a rádió hangja és az ujság rotációs-papírosa eljut, minden szerény hajlékban, melyet a kultúra áramköre bekapcsol az emberi szellem birodalmába, mindenütt fel fognak figyelni személyére, munkájára — és kicsiny hazájára. Szent-Györgyi Albert komoly és elmélyült tudós, kinek nevével nem találkozunk klikk-politikai harcok, frakciózások élvonalában és egyéniségéről szólva szinte paradoxnak hat leírni a „propaganda” szót. Mégis azt kell mondanunk róla, hogy hatalmas és hangos propagandát csinált: a magyarság becsületének, tekintélyének emelésére a nemzetközi közvéleményben, s a tudományos munka, a tisztult emberiség szemlélet becsületének és tekintélyének emelésére saját hazáján belül.

A szellemi tehetség és a tudás fegyverével szerezte meg a magyarság számára azt a győzelmet, amelynek fényét és jelentőségét annál forróbb örömmel és lelkesedéssel kell tudomásul venni, minél inkább bővelkedik korunk lehangelő és fájdalmas jelenségekben.

★

Nyugodtabb, békésebb légkörű, világosabban látó korokban talán hangoztatni is fölösleges, hogy a nemzet ügyét elsősorban azok viszik előre, akik a gondolatok és alkotó cselekedetek nemes mérkőzésének arénájában tüntetik ki magukat. De ma vajmi kevés átütő ereje van e humanista elvnek. Az emberiség egy része, mintha visszakeredezkednék az ököljog sötét századaiba, az egyén és a társadalom pubertásának vágyképeihez, — a verekedések, az erőszaktevételek, a kegyetlenkedések és közéleti csínyek bajnokaiban tiszteli a kor hőroszait, tőlük várja a nemzet fölemelkedését, az ő „vezérlétükre” esküszik. A különféle zavaros, tudománytalan, új mítoszok titokzatos szövegeivel vezényelt közéleti és magánéleti „kecseszkecsken” sampionjainak büvölete ejti meg a hiszékeny, bizonytalan lelkeket, s már-már divattá vált fitymálni az olyan „ósvi” embert, aki az efféle teljesítményeket kevésbé nagyra becsüli, mint a szellem és tudás alkotásait.

Pedig akármilyen vadul tombol is a verekedők, tülekedők, gyűlöletre és elnyomásra bujtatók vásári lármája, a nemzet fölemelkedésének és haladásának irányát mégis az «elavult» humanista erények és elvek hordozói szabják meg. Akik fehér köpenyükből a kórházak folyosóit járják, akik laboratóriumukban a mikroszkóp fölé hajolnak, akik mértani rajzok fölött görnyednek, akik könyvekbe és kéziratokba temetkezve töltik idejük nagy részét, akik képet festenek vagy faragnak, akik lelkükkel a zene vagy a matematika szféráiba emelkednek, azok az emberiség és a nemzet igazi élharcosai. A hangozkodás, a verekedés, a törté-

tés «hősiessége» még soha nem szerzett a magyarságnak egy centiméternyi dicsőséget sem, de a tudós ereje, a kultúra fegyvere még a történelmi csapásokkal és sérelmekkel is dacolva mutatja meg a nemzet erkölcsi nagyságát és civilizatórius hivatását az egész világnak.

★

Szent-Györgyi Albert elmondja nyilatkozatában, hogy a nemzetközi tudományos együttműködés és segítség intézményei tették lehetővé számára kutatásainak folytatását. Az igazság és a tudás nemzetköziségétől kapta a magyar tehetség azt, amit az emberi tudomány és egészség nemzetköziségének dus kamatokkal visszaad. Ezt is alá kell huznunk ma, amikor sokan a szellemi autarkia, a tudomány egyetemességétől való elzárkózást hirdetik és miközben gondolatlanul importálják idegen faji imperializmusok jelszavait, a nemzeti eszme nevében akarják az országot az egyetemes kultúra olyan, politikátlan közösségeiből kiszakítani, mint aminőt célkitűzésével és gyakorlatával például a Nobel-díj nagyszerű intézménye is képvisel. A tudományos diadal tényei világítják meg legtisztábban, hogy mennyire nincs ellentét az igazi, mély nemzeti érzés, meg a szó nemes értelmében vett nemzetköziség követelményei közt. A magyarságnak tisztában kell lennie azzal, hogy éppen mert számra kicsiny és nyers erőforrásaiban szegény nemzet, különösen rá van utalva minden téren azoknak a köröknek és tényezőknek rokonérzésére és támogatására, amelyek a tehetséget, az érdemet minden sovén elfogultságtól mentesen, csakis az emberiség és igazság szemzőgéből mérik. Mi hálásak vagyunk Szent-Györgyi Albert élete pályájáért, tudományos sikereiért és dicsőségéért mindazoknak a külföldi tudományos köröknek és intézeteknek, amelyek őt fiatalága erőfeszítésében nemesep támogatták, s hálásak vagyunk a Nobel-díj ügyében illetékes bizottságnak is.

Főként azonban: hálásak vagyunk neki magának. Tudományos sikereinek, kutatása eredményeinek megragadó jelképességét látjuk abban is, hogy a C-vitamint, mellyel az emberi egészség ügyének akkora szolgálattal tett, éppen a szegedi paprikából vonta ki. Tudjuk, hogy sem tudós, sem magyarnak nem volna kisebb, ha történetesen mazsolából vagy kókuszdióból sikerült volna ugyanezt az anyagot előállítani, de mégis jólesik arra gondolni, hogy a magyar föld jellegzetes terméke, a legnagyobb és legműveltebb magyar városok egyikének régi büszkesége lepte meg a tudós invencióján át ezzel az új ajándékkal az emberiséget. Legyen szabad jelképet látnunk a magyar föld és a magas európai szellem e kapcsolatában. Népünk egészséges ösztönének, nemzetünk humanista hagyományának és országunk életerejének, életrehatóóságának összeforrottságát jelzi.

— Jó világítás a lakásban, a munkahelyen és annak költségét. Az Elektromos Művek V., Honvéd-utca 22. sz. alatti előadótermében pénteken, a hó 29-én délután fél 6 órakor a nagyközönség számára előadást tartanak a jó világítás korszerű követelményeiről. Az előadás rövid tartalma: «A rossz világítás fajtái, okai és következményei. A jó világítás kellékei, módjai. Mik a teendők? A világítás megjavítása növeli-e az áramfogyasztást?». Bel-4-6. és ruhatárdíj nincs.